

Begrepsavklaring: Arbeidstakers sykefravær og «unfit for flight» for besetningsmedlemmer

Syk eller «unfit» Plikter og ansvar

Luftfartstilsynet ser behov for å tydeliggjøre aktørenes plikter og ansvar, samt klargjøre riktig bruk av begrepene «sykefravær» og «unfit for flight».

Denne AIC inneholder informasjon og veiledning om hvordan regelverket skal tolkes og praktiseres når det gjelder forskjellen mellom «syk» og «unfit».

Det flymedisinske regelverket fastsetter helsekrav for å få utstedt og beholde legeattest og legeerklæring. I forbindelse med en flymedisinsk vurdering brukes også begrepene «fit» eller «unfit», enten ved fornyelse, forlengelse av legeattest, eller i perioden mellom attestene. Denne AIC omfatter ikke forpliktelser som følger av forordning (EU) nr. 1178/2011.

Den enkelte operatør og arbeidsgiver sine plikter:

Operatøren plikter å planlegge besetningsmedlemmenes arbeidsperiode slik at man i tilstrekkelig grad unngår fatigue. Dette innebærer blant annet at planlegging av tjeneste skal ta hensyn til type operasjon, tidspunkt på døgnet, mulighet for spisepause både under og mellom tjenestegjøringsperioder, samt andre relevante forhold. Operatøren skal etablere prosedyrer og systemer som ivaretar regelverkets krav ved melding om besetningsmedlemmers sykdom- eller «unfit». Dette forutsetter at operatøren har en tydelig forståelse av forskjellen mellom egenmeldt sykdomsrelatert fravær i henhold til folketrygdloven og fravær som reguleres av FTL. Siden operatør ikke alltid er arbeidsgiver, er det viktig å forstå at arbeidsgiver skal håndtere egenmeldt sykefravær i henhold til arbeidsmiljøloven og bestemmelsene i folketrygdloven.

Oppsummert:

- Den enkelte operatør skal sørge for forsvarlig tjenesteplanlegging i henhold til ORO.FTL slik at arbeidsrelatert overbelastning og påfølgende uskikkethet for flygning (fatigue) unngås.
- Ved egenmeldt sykefravær skal arbeidsgiver håndtere dette i henhold til arbeidsmiljøloven og bestemmelsene i folketrygdloven.
- Ved fravær som ikke skyldes sykdom, men som gjør at besetningsmedlem «unfit» i henhold til forhold nevnt under «Crew Responsibilities» i ORO FTL, skal operatøren ha prosedyrer og systemer for mottak, håndtering og oppfølging, slik at den enkelte ansatte ivaretas. Denne typen fravær skal ikke registreres som sykefravær.

Det enkelte besetningsmedlem sitt ansvar:

Besetningsmedlemmer skal ikke utføre arbeidsoppgaver om bord i et luftfartøy dersom de er «unfit» som følge av skade, medisiner, sykdom eller andre tilsvarende forhold.

Besetningsmedlemmer skal heller ikke utføre arbeidsoppgaver om bord dersom de er i tvil om egen evne til å utføre oppgavene forsvarlig. Det samme gjelder dersom de vet eller har mistanke om fatigue eller andre forhold som gjør dem «unfit» på en måte som kan gå på bekostning av flysikkerheten.

Hvert besetningsmedlem skal overholde hvilekrav og fly- og tjenestetidsbegrensninger (FTL). I dette legges det til grunn at besetningsmedlemmer innretter seg etter bestemmelsene også før første arbeidsdag etter en friperiode.

Oppsummert:

- Ved egen sykdom skal det enkelte besetningsmedlem melde seg syk enten gjennom egenmelding eller sykmelding fra lege.
- For fravær som ikke skyldes sykdom, plikter det enkelte besetningsmedlem å foreta en egenvurdering. Dersom vedkommende vurderer seg som uskikket for flygning, skal dette meldes som «unfit for flight».

Luftfartstilsynet presiserer:

Det er arbeidsgivers ansvar å dokumentere og overvåke både sykefravær og fravær knyttet til plikten til å melde seg «unfit», både på individ- og virksomhetsnivå. Et eventuelt arbeidsmiljøutvalg (AMU) vil være en sentral aktør i dette arbeidet. Gjennom systematisk overvåking av fravær kan virksomheten identifisere trender og iverksette nødvendige tiltak.

Besetningsmedlemmer skal ikke gå på jobb dersom de ikke er i tilfredsstillende fysisk eller mental tilstand til å ivareta sine oppgaver på en sikker måte. Hvert besetningsmedlem har et personlig ansvar for å foreta en ærlig og oppriktig vurdering av egen helse og egnethet for flygning, i tråd med prinsippene for «just culture». Det er avgjørende at eventuelle helseutfordringer kan meldes fra om uten frykt for represalier eller sanksjoner.

Se også:

- Forordning (EU) 965/2012, ORO.FTL.110 Operator responsibilities
- Forordning (EU) 965/2012, ORO.FTL.115 Crew member responsibilities
- Forordning (EU) 965/2012, CAT.GEN.MPA.100 Crew responsibilities, bokstav c

- Slutt -

- End -